

**การตีความเหตุสุดวิสัยของผู้ใช้แรงงานตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533
ในสถานการณ์วิกฤตจากโคโรนาไวรัส (COVID-19)**
**INTERPRETATION OF FORCE MAJEURE FOR LABORERS UNDER THE SOCIAL SECURITY ACT,
B.E. 2533 DURING THE CORONAVIRUS CRISIS (COVID-19)**

ชดาทิพ ศุภสุวรรณ
Chadatip Suphasuwan
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
Muban Chombueng Rajabhat University
E-mail: chadatip.su@gmail.com

Received 3 July 2021; Revised 8 March 2022; Accepted 10 March 2022

บทคัดย่อ

เหตุสุดวิสัยจากสถานการณ์วิกฤตจากโคโรนาไวรัส (COVID-19) รัฐบาลใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกันตนหรือลูกจ้างมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์ทดแทนจากสำนักงานประกันสังคมในกรณีว่างงาน ไม่ได้ทำงาน หรือนายจ้างไม่ให้ทำงาน เนื่องจากต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังการระบาดของโรคให้ลูกจ้างเป็นการได้รับประโยชน์โดยต้องมีคู่พิพาทหรือคู่กรณีนำคดีขึ้นสู่ศาล แต่ยังมีคู่กรณีที่น่าประเด็นไปสู่ศาลเพื่อวินิจฉัย บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการตีความเหตุสุดวิสัยตามขอผู้ประกันตนหรือจากลูกจ้างกฎหมายและพระราชบัญญัติประกันสังคมในสถานการณ์วิกฤตจากโรคระบาดโคโรนาไวรัส (COVID-19) โดยใช้กฎหมายสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติกรณีของเหตุสุดวิสัย และการตีความเหตุสุดวิสัยตามแนวคำพิพากษาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ผ่านเหตุสุดวิสัยตาม ตามความในมาตรา 7 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และมาตรา 79/1

ผลการวิจัยพบว่า ลูกจ้างหรือผู้ประกันตนได้รับประโยชน์จากเหตุสุดวิสัยต้องเข้าเงื่อนไขดังนี้ 1) ลูกจ้างผู้ประกันตนไม่ได้ทำงานหรือนายจ้างไม่ให้ทำงานเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัยไม่สามารถประกอบกิจการได้ 2) เมื่อลูกจ้างผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนและภายในห้าเดือนก่อนผู้ประกันตนไม่ได้ทำงาน 3) ลูกจ้างผู้ประกันตนไม่ได้ทำงานเนื่องจากต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังโรคระบาด 4) ลูกจ้างผู้ประกันตนไม่ได้รับค่าจ้าง 5) ลูกจ้างผู้ประกันตนได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานในอัตราร้อยละ 62 ของค่าจ้างรายวันแต่ไม่เกิน 90 วัน 6) มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 13 สิงหาคม 2563 หรือตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

คำสำคัญ: เหตุสุดวิสัย, พระราชบัญญัติประกันสังคม, โคโรนาไวรัส

Abstract

It creates a catastrophe when the employer does not work because of isolation or disease. In regard to the coronavirus (COVID-19) government takes legal guidelines that involve a competent authority so that the employee has the right to receive social security benefits when they are unemployed or cannot work due to inspection or theft. Be careful of the spread of disease to the employee without having to have an opponent or a line of the lawsuit to rise to power, or the insurer to benefit from the work of the agency or the employer not to Working because of force majeure and unable to operate a business 2) When working, the insured has paid for at least a month and five months before those who did not work. 3) Those who did not work because of having to work or danger from disease 4) Insured employees are not paid 5) The insured child receives compensation in the event of a vacancy in the contract, 62% of the daily wages, but not more than 90 days. 6) Effective from March 1, 2020, to August 13, 2020, the Minister shall publish with the approval of the Ministry Committee.

Keywords: Interpretation, Social Security, coronavirus

บทนำ

เหตุสุดวิสัยในกรณีของผู้ใช้แรงงานตามพระราชบัญญัติประกันสังคมเป็นอีกกรณีหนึ่งซึ่งต่างจากบทบัญญัติของกฎหมายที่เคยมี โดยบทบัญญัติขึ้นจากการอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกันสังคมแล้วได้ออกเป็นกฎกระทรวงเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ในการออกกฎหมายเพื่อใช้แก้ไขปัญหากลุ่มบุคคลผู้ใช้แรงงานหรือลูกจ้าง ในกรณีมาตรการการป้องกันการระบาดของรัฐบาลเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโควิด-19 รัฐบาลใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกันตนหรือลูกจ้างมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์ทดแทนจากสำนักงานประกันสังคม ในกรณีว่างงาน ไม่ได้ทำงานหรือนายจ้างไม่ให้ทำงานเนื่องจากต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังการระบาดของโรคให้ลูกจ้างเป็นการได้รับประโยชน์ ซึ่งเป็นผู้ใช้แรงงานถือเป็นประชาชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ (Saengtien, 2007) สัญญาจ้างแรงงานที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้นมักกฎหมายเกี่ยวข้องหลายฉบับไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สัญญาจ้างแรงงาน พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 รวมถึงพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2558 ดังนั้น ในกรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัยหรือเกิดเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งอันมีผลกระทบต่อกลุ่มลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงาน ที่เป็นกลุ่มของคนส่วนใหญ่นี้ รัฐจึงต้องหามาตรการ สร้างระบบเพื่อเยียวยากลุ่มบุคคลดังกล่าว (Ruyaporn, 2012) และในมาตรการที่จัดทำขึ้นนั้นจะต้องไม่เป็นการสร้างภาระให้แก่ลูกจ้างเกินควร ต้องมีมาตรการที่สะดวก ประหยัดและรวดเร็ว สามารถแก้ปัญหาได้จริง

เมื่อพิจารณาเหตุการณ์ระบาดของของไวรัสโควิด-19 และผลกระทบโดยรอบแล้วเห็นได้ว่าข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นกับ ประชาชนและผู้ประกอบการดังกล่าวข้างต้น เป็นเหตุสุดวิสัย ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยว่าการที่ผู้ประกันตนไม่ได้ทำงานหรือนายจ้างไม่ให้ทำงานเนื่องจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 เข้าข่ายเป็นเหตุสุดวิสัย ที่ผู้ประกันตนต้องได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานตามที่พระราชบัญญัติประกันสังคม มาตรา 79/1 กำหนด

สำหรับเหตุสุดวิสัยกรณีโควิด-19 เป็นกรณีที่นายจ้างไม่ให้ลูกจ้างทำงานเนื่องจากต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังการระบาดของโรคนั้นไม่มีกรณีที่นำไปสู่ศาลเพื่อวินิจฉัย แต่เป็นมาตรการการป้องกันการระบาดของรัฐบาลเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) รัฐบาลใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกันตนหรือลูกจ้างมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์ทดแทนจากสำนักงานประกันสังคม ในกรณีว่างงาน ไม่ได้ทำงานหรือนายจ้างไม่ให้ทำงานเนื่องจากต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังการระบาดของโรคให้ลูกจ้างเป็นการได้รับประโยชน์โดยมิต้องมีคู่พิพาทหรือคู่กรณีนำคดีขึ้นสู่ศาล ลูกจ้างหรือผู้ประกันตนได้รับประโยชน์จากเหตุสุดวิสัยต้องเข้าเงื่อนไขดังนี้ 1) ลูกจ้างผู้ประกันตนไม่ได้ทำงานหรือนายจ้างไม่ให้ทำงานเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัยไม่สามารถประกอบกิจการได้ 2) เมื่อลูกจ้างผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนและภายในห้าเดือนก่อนผู้ประกันตนไม่ได้ทำงาน 3) ลูกจ้างผู้ประกันตนไม่ได้ทำงานเนื่องจากต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังโรคระบาด 4) ลูกจ้างผู้ประกันตนไม่ได้รับค่าจ้าง 5) ลูกจ้างผู้ประกันตนได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานในอัตราร้อยละ 62 ของค่าจ้างรายวันแต่ไม่เกิน 90 วัน 6) มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 13 สิงหาคม 2563 หรือตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการตีความเหตุสุดวิสัยตามของผู้ประกันตนหรือจากลูกจ้างกฎหมาย และตีความเหตุสุดวิสัยตามพระราชบัญญัติประกันสังคมในสถานการณ์วิกฤตจากโรคระบาดโคโรนาไวรัส (COVID-19) โดยใช้กฎหมายสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติกรณีของเหตุสุดวิสัย และการตีความเหตุสุดวิสัยตามแนวคำพิพากษาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ผ่านเหตุสุดวิสัยตาม ตามความในมาตรา 7 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และมาตรา 79/1 เพื่อเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

1. เหตุสุดวิสัย

หลักการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาให้มีผลบังคับใช้ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติตามเมื่อมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นบุคคลเหล่านั้นก็จะได้รับการคุ้มครอง หรือได้รับสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดในบรรดาบทบัญญัติของกฎหมาย ทั้งประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นกฎหมายสี่เสาหลักของประเทศต่างมีข้อยกเว้นไว้ เพื่อให้กฎหมายบังคับได้จริง หากแต่เมื่อเกิดกรณีปัญหาที่จะบังคับใช้ในเหตุการณ์ที่ผิดปกติที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคต อันเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายเมื่อเกิดเหตุอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้และมีใช้เกิดจากมีสาเหตุใดๆ ของผู้ได้รับผลกระทบ เป็นเหตุเยียวยาทางของกฎหมายที่จะใช้บังคับเพื่อรักษาความยุติธรรม เหตุสุดวิสัยเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่เป็นเหตุยกเว้นความรับผิด กรณีต้องรับผิดที่ไม่อาจปฏิบัติตามสัญญา หรือกรณีที่ไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาได้ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด รวมถึงกรณีที่นายจ้างไม่อาจให้ลูกจ้างทำงานเนื่องจากมาเหตุการณ์ระบาดของเชื้อโรคที่เกิดขึ้นในการที่จะได้รับการเยียวยาหรือทดแทนซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้กับประชาชนต่อรัฐในฐานะผู้มีอำนาจสูงสุด และเกิดความยุติธรรมโดยตัวของกฎหมายนั่นเอง (Posakabutra and Sunthornpan, 2005)

เหตุสุดวิสัย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หมายความว่า ภาวะที่พ้นความสามารถที่ใครจะป้องกันได้ เหตุใด ๆ อันจะเกิดขึ้นก็ดี จะให้ผลพิบัติก็ดี เป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประสบหรือใกล้จะต้องประสบเหตุนั้น จะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น เหตุสุดวิสัยนั้น แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) เหตุสุดวิสัยที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เช่น

การเกิดสึนามิ แผ่นดินไหว น้ำท่วม ไฟป่า โรคระบาด และ 2) เหตุสุดวิสัยที่เกิดขึ้นโดยมนุษย์ เช่น สงคราม จราจร คนวิ่งตัดหน้ารถในระยะกระชั้นชิด ในทางกฎหมายอาญา เหตุสุดวิสัยมีความสำคัญถึงขนาดมีผลต่อความรับผิดที่บุคคลผู้เกี่ยวข้องจะได้รับ ในทางกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น เหตุสุดวิสัยมีผลต่อความรับผิดขอระหว่างบุคคลที่มีนิติสัมพันธ์ต่อกัน ยกตัวอย่างเช่น ผู้รับจ้างมีหน้าที่ต้องขับรถเพื่อขนส่งสินค้าไปที่โกดังของผู้ว่าจ้างให้ทันภายในเวลา 16.00 น. ของวันพฤหัสบดีตามที่กำหนด ในวันเวลาดังกล่าว ปรากฏว่าระหว่างเดินทางมีน้ำป่า ไหลก่ดเซาะถนนขาด ทำให้ไม่สามารถส่งของได้ทันเวลา อย่างนี้ถือว่าเหตุสุดวิสัยไม่ถือว่าผู้รับจ้างผิดสัญญา ผู้ว่าจ้างจะคิดค่าปรับ หรือเรียกค่าเสียหายไม่ได้ (Leelapatana, 2012)

ในทางอาญา เหตุสุดวิสัยก็มีผลต่อการตัดสินของศาลต่อความผิดของจำเลย ตัวอย่างเช่น นายแสนสุข จำเลยในคดีอาญาข้อหาขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย วันเกิดเหตุนายแสนสุข ขับรถมาตามถนนโดยใช้ความเร็วปกติ (ไม่เกิน 90 กิโลเมตร/ชั่วโมง) เมื่อขับไปถึงบริเวณที่เกิดเหตุ มีนายแสนเศร้า ที่ตั้งใจจะฆ่าตัวตายเพราะผิดหวังจากคนรัก กระโดดตัดหน้ารถของนายแสนสุข ทำให้รถของนายแสนสุขชนนายแสนเศร้าเสียชีวิต โดยนายแสนสุขได้ใช้ความระวังในการขับรถตามปกติ อย่างนี้จะถือว่านายแสนสุข ขับรถโดยประมาทปราศจากความระมัดระวังไม่ได้ แต่เป็นเหตุสุดวิสัย ต้องถือว่านายแสนสุขไม่มีความผิด ไม่ต้องรับโทษ (Supreme Court judgments 2015/2520) และนอกจากนี้ยังมีหลายเหตุการณ์ที่มีคู่ความนำคดีขึ้นสู่ศาลฎีกาเพื่อตัดสินตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยอาศัยข้อต่อสู้ของคู่ความฝ่ายที่ต้องรับผิด อ้างเหตุสุดวิสัยอันมีผลทางกฎหมายที่จะไม่ต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น แต่เมื่อศาลฎีกาได้พิจารณาแล้วพิพากษาว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นเหตุสุดวิสัย เช่น เกิดลมพายุพัดแรงทำให้อุปกรณ์บนตึกที่กำลังก่อสร้างตกลงใส่คนด้านล่างเป็นเหตุให้บุคคลได้รับบาดเจ็บหรือทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย กรณีเช่นนี้ไม่เป็นเหตุสุดวิสัยเพราะเจ้าของตึก หรือผู้รับเหมาสามารถป้องกันได้ ถ้าหมั่นดูแลความเรียบร้อย เก็บของให้เป็นระเบียบ (Supreme Court judgments 2140/2520) หรือขับรถไปตามถนน ล้อหน้าหลุดไปถูกคนบนฟุตบาทได้รับบาดเจ็บ อย่างนี้ไม่เป็นเหตุสุดวิสัย เพราะคนขับรถสามารถตรวจเช็คสภาพรถก่อนนำมาขับได้ (Supreme Court judgments 233/2520)

ในเรื่องเหตุสุดวิสัยนี้ ยังได้บัญญัติไว้ในกฎหมายวิธีสบัญญัติ ตัวอย่างเช่น ขอยายเวลายื่นอุทธรณ์ แต่ศาลมิได้สั่งในวันที่ยื่นขอยาย เป็นความบกพร่องของศาลเอง และถือเป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจยื่น ทนายขอยายเวลาครั้งที่ 2 ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1722/2545) แต่ถ้าหากเป็นกรณียื่นฎีกาไม่ทันอ้างว่ารถยนต์เสียกลางทางไม่ได้อ้างว่ามีเหตุสุดวิสัยอย่างไร ขยายเวลาไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 171/2520) ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติกรณีของเหตุสุดวิสัยไว้เพื่อการดูแลลูกจ้าง โดยมีกองทุนประกันสังคม ทำหน้าที่จ่ายเงินทดแทนเพื่อประโยชน์ให้แก่ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิรับประโยชน์ทดแทน เมื่อเกิดเคราะห์ภัยหรือประสบความเดือดร้อนและเข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด โดยนายจ้างมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบของนายจ้าง และหักเงินค่าจ้างของลูกจ้างนำส่งสำนักงานประกันสังคมจังหวัดที่สถานประกอบการตั้งอยู่โดยมีอัตราที่กฎหมายกำหนด (Social Security Office, 2019) จากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมารัฐบาลได้กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันโรคระบาดจากเชื้อไวรัสดังกล่าวโดยห้ามประชาชนออกนอกบ้านในเวลาที่กำหนด ปิดหมู่บ้าน ปิดสนามบิน สนับสนุนให้ประชาชนอยู่ในที่พัก ให้ทำงานที่บ้าน (work from home) มาตรการดังกล่าวมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตตามปกติทั่วไปของประชาชน มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และภาคธุรกิจอย่างรุนแรง สถานประกอบการหลายแห่งต้องหยุดประกอบธุรกิจ บางแห่งต้องปิดกิจการลงเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ลูกจ้างผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการต้องหยุดงานตามมาตรการของรัฐเกิดความเดือดร้อนที่ไม่ได้ทำงานและไม่ได้รับค่าจ้างก่อให้เกิดวิกฤติทางการเงินเป็นวงกว้าง และคณะกรรมการกฤษฎีกาวิวินิจฉัยกรณีการ

ระบาดของโควิด-19 และมาตรการการป้องกันการระบาดของรัฐบาลเป็นเหตุสุดวิสัยซึ่งลูกจ้างมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีที่ผู้ประกันตนว่างงานโดยจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

เหตุสุดวิสัยที่เป็นเงื่อนไขประการสำคัญทางกฎหมาย โดยต้องอาศัยข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการที่จะมารองรับเหตุผลทางกฎหมายอันเป็นคุณต่อผู้ได้รับผลกระทบในกรณีทางแพ่ง สัญญาต่างตอบแทนหากมีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีหน้าที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุข้อตกลงตามสัญญาแต่ปรากฏว่าเกิดเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดหมายได้ โดยบุคคลเช่นว่านั้นได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอแล้วแต่เหตุดังกล่าวที่เกิดขึ้นทำให้คู่สัญญาไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หมายความว่าซึ่งเป็นตัวแทนของคู่กรณีได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดแล้วปรากฏว่าเกิดเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดหมายได้ โดยมีใช้ความผิดหรือความประมาทของนายความแต่อย่างใด หรืออาจเป็นกรณีคู่ความในศาลไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาได้ทันเวลาตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อศาลได้พิจารณาตัดสินแล้วว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นเหตุสุดวิสัยบุคคลเหล่านั้นได้รับประโยชน์จาก ไม่ต้องรับผิดชอบตามสัญญา นายความหรือคู่ความสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลต่อไปได้

หากแต่เหตุสุดวิสัยในกรณีของผู้ใช้แรงงานตามพระราชบัญญัติประกันสังคมเป็นอีกกรณีหนึ่งซึ่งต่างจากบทบัญญัติของกฎหมายที่เคยมี โดยบทบัญญัติขึ้นจากการอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกันสังคม แล้วออกเป็นกฎกระทรวงเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ในการออกกฎหมายเพื่อใช้แก้ไขปัญหากลุ่มบุคคลผู้ใช้แรงงานหรือลูกจ้างซึ่งเป็นประชาชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ซึ่งมีกฎหมายเกี่ยวข้องหลายฉบับไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สัญญาจ้างแรงงาน พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 รวมถึงพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2558 (Social Security Office, 2019) สำหรับพระราชบัญญัติประกันสังคมเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันการดำรงชีพของลูกจ้างที่มีรายได้จากการทำงานให้กับนายจ้างเมื่อไม่ได้ทำงานจึงไม่ได้รับค่าจ้างโดยมิใช่เป็นความผิดของฝ่ายใด เพื่อสร้างความเป็นธรรมและความสงบสุขในสังคม รัฐจึงต้องมีมาตรการทางกฎหมาย การจ่ายเงินค่าทดแทนให้ลูกจ้างแม้ลูกจ้างจะไม่ได้ทำงานให้กับนายจ้าง โดยมีสำนักงานประกันสังคมที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเข้ามาดูแล และมีกองทุนประกันสังคมทำหน้าที่เป็นทุนใช้จ่ายให้ผู้ประกันตนได้รับประโยชน์ทดแทน โดยนายจ้างจะหักค่าจ้างของลูกจ้างอัตราร้อยละ 5 ของค่าจ้างนายจ้างจ่ายเงินสมทบที่รับจากลูกจ้าง คือร้อยละ 5 และรัฐบาลร่วมจ่ายสมทบในอัตราร้อยละ 2.75 ได้ของการหักค่าจ้างของลูกจ้างไว้เพื่อนำเข้ากองทุนที่มีสมาชิกที่เป็นลูกจ้างจำนวนมากเพื่อเป็นกองทุนในการจ่ายเงินทดแทนกรณีลูกจ้างได้รับความเจ็บป่วย ทูพพลภาพ ตาย คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ ว่างงาน ในกรณีที่ลูกจ้างผู้ประกันตนไม่ได้ทำงานให้นายจ้าง โดยนำเงินกองทุนทดแทนที่เก็บเงินสะสมไว้ ได้กลับมาทดแทนให้ลูกจ้างผู้ประกันตน

2. หลักการตีความ

หลักการตีความตามบทบัญญัติที่ปรากฏเป็นตัวบทกฎหมายนั้นหากถ้อยคำนั้นมีความหมายชัดเจนแน่นอน บุคคลผู้ใช้กฎหมายสามารถนำข้อเท็จจริงปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดผลตามกฎหมาย ในกรณีที่ถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในตัวบทอาจตีความได้หลายความหมาย หรือมีความหมายเคลือบแคลงสงสัยหรือไม่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องอาศัยการตีความกฎหมาย เพื่อกำหนดความหมายที่แน่ชัดโดยมีเหตุผลประกอบจึงสามารถนำบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการตีความกฎหมาย หมายถึง การค้นหาความหมายของกฎหมายที่ยังมีถ้อยคำที่ไม่ชัดเจน แน่นนอนหรือเคลือบแคลงสงสัย ซึ่งอาจแปลความหมายได้หลายทางเพื่อให้ทราบความหมายที่แท้จริงของ ถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย การตีความกฎหมายแบ่งออกได้เป็น 5 กรณี คือ

1. การตีความตามตัวอักษร คือการอธิบายหรือค้นหาความหมายจากตัวหนังสือที่บัญญัติไว้ในตัวบท ของกฎหมายนั้น การตีความตามตัวอักษรมีหลักสำคัญ คือ

1.1 การอธิบายหรือค้นหาความหมายของภาษาหรือถ้อยคำธรรมดาในตัวบทกฎหมาย ตามที่ปกติ ธรรมดาทั่วไปหรือตามวิญญูชนเข้าใจ สามารถอธิบาย หรือค้นหาความหมายของภาษาหรือถ้อยคำธรรมดาใน ตัวบทกฎหมายได้จากพจนานุกรม ซึ่งปัจจุบันใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (Royal Institute, 2011)

1.2 กรณีที่ตัวบทกฎหมายใช้ศัพท์วิชาการหรือศัพท์เทคนิค การค้นหาความหมายตามที่ใช้ในวง วิชาการ หรือในวงการอาชีพต่าง ๆ ว่าใช้ศัพท์วิชาการหรือศัพท์เทคนิคในความหมายใด เช่น ศัพท์ในทาง การแพทย์ ศัพท์ที่ใช้ทางฟิสิกส์ไฟฟ้า ซึ่งเป็นเรื่องที่เข้าใจกันในหมู่ที่ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ โดยเฉพาะ ศัพท์ทาง กฎหมายก็จะมีภาษากฎหมายหรือศัพท์ทางวิชาการเป็นการเฉพาะ

1.3 ในกรณีที่ตัวบทกฎหมายมีบทบัญญัติที่มีความหมายเป็นพิเศษต่างไปจากที่เข้าใจกันอยู่ในภาษา หรือถ้อยคำธรรมดา ซึ่งกฎหมายเรื่องนั้นเป็นบทวิเคราะห์ศัพท์หรือคำนิยามศัพท์ ไว้ในตัวบทกฎหมาย เพื่อ กำหนดถ้อยคำในตัวบทกฎหมายให้มีความหมายและเข้าใจตามที่กฎหมายบัญญัติขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางที่ บุคคลผู้ใช้กฎหมายได้ทราบความหมายและเข้าใจตรงกัน ในบทวิเคราะห์ศัพท์หรือคำนิยามศัพท์อาจมี ความหมายเป็นพิเศษต่างไปจากที่เข้าใจกันอยู่ในภาษาหรือถ้อยคำธรรมดาได้

1.4 กรณีตัวบทในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติให้กระจ่างขึ้นจากตัวบทที่เป็น ภาษาอังกฤษของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เนื่องจากมีการยกร่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นภาษาอังกฤษ โดยนักกฎหมายชาวต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ต่อมาได้มีการแปลประมวลกฎหมายแพ่งและ พหณิश्यเป็นภาษาไทย ดังนั้นบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ยังไม่ชัดเจนหรือกระจ่างก็ สามารถค้นหาความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การตีความตามเจตนา หมายถึง การค้นหาความหมายของถ้อยคำในตัวบทกฎหมาย ความมุ่ง หมายหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น ๆ กล่าวคือการทำที่ยังทราบความหมายของถ้อยคำในตัวบทกฎหมาย ว่ามีความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายว่ามีความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายว่ามีความ ประสงค์ที่จะใช้บังคับแก่กรณีใด เพราะกฎหมายที่บัญญัติขึ้นในแต่ละฉบับจะมีความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ ของกฎหมายแตกต่างกัน การที่บุคคลผู้ใช้กฎหมายจะใช้กฎหมายได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพจะต้องพิจารณา พิเคราะห์ถึงความหมายของถ้อยคำในตัวบทกฎหมายให้เป็นไปตามความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของกฎหมาย ด้วย เช่น กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่กฎหมายลิขสิทธิ์ กฎหมายสิทธิบัตร และกฎหมาย เครื่องหมายการค้า ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับมีความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายไม่เหมือนกัน กล่าวคือ กฎหมายลิขสิทธิ์ มุ่งคุ้มครองผู้สร้างสรรค์ในงานที่สร้างสรรค์ขึ้น เช่น งานแต่งนิยาย งานแปลเอกสาร สารคดี งานจิตรกรรม และประติมากรรม เพื่อมิให้มีใครลอกเลียน ดัดแปลง นำไปใช้อันเป็นการหาประโยชน์ในทาง การค้า กฎหมายลิขสิทธิ์มุ่งส่งเสริมและคุ้มครองให้ผู้ประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่มิให้ถูกลอกเรียนและนำไปใช้เพื่อ ประโยชน์ส่วนบุคคลและกฎหมายเครื่องหมายการค้า เพื่อมิให้ถูกลอกเลียนหรือนำไปใช้แสวงหาผลประโยชน์ โดยมีได้รับอนุญาต ดังนั้นในการตีความหมายตามเจตนารมณ์มีหลักสำคัญดังนี้

2.1 ชื่อของกฎหมาย เมื่อได้อ่านชื่อของกฎหมาย สามารถทราบได้ว่ากฎหมายนั้นจะกล่าวถึงเรื่องใด ก่อนที่จะศึกษาเข้าสู่เนื้อหาสาระของกฎหมายฉบับนั้น การทราบชื่อของกฎหมายเพียงเป็นแนวทางได้พอสังเขป

2.2 พระราชปรารภ หรือคำปรารภ เป็นคำกล่าวนำขึ้นต้นของกฎหมายนั้น แสดงให้เห็นความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของผู้บัญญัติกฎหมายมักจะทำให้ทราบเหตุผลความเป็นมาของกฎหมายฉบับนั้น ๆ ไว้พอสมควร กฎหมายที่บัญญัติขึ้นในยุคสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์มักจะมีพระราชปรารภยาว สามารถค้นหาความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของผู้บัญญัติกฎหมายว่าเหตุใดจึงตรากฎหมายฉบับนั้น ๆ ขึ้นมา เช่น กฎหมายลักษณะโจรห้าเส้น มีพระราชปรารภของรัฐการที่ 5 ว่าโจรผู้ร้ายชุกชุม เหตุเกิดจากหลวงยกกระบัตรเมืองเขื่อนขันธุ์ไม่อยู่ไปราชการ ถูกโจรปล้นบ้าน ชาวบ้านกลัวไม่กล้าไปช่วย กำลังของฝ่ายปกครองมีไม่เพียงพอ จึงกำชับชาวบ้านต้องช่วยออกตามจับผู้ร้ายผู้ร้ายให้ได้ เพราะมิใช่ผู้ร้ายมีศาสตราวุธฝ่ายเดียว ชาวบ้านก็มี ระบุเขตอาณัติมี 5 เส้น จากบ้านเรือนของตนเมื่อได้ยินเกะเคาะไม่ต้องรีบกันออกติดตามตัวคนร้ายมิฉะนั้นมีโทษอาญาปรับไหมตามศักดินาและใช้ทณฑ์พริ้งคั้นแก่เจ้าของทรัพย์ แต่ปัจจุบันกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมามีคำปรารภที่มีข้อความสั้น ๆ ทำให้ค้นหาความมุ่งหมาย หรือเจตนารมณ์ของผู้บัญญัติได้ยาก

2.3 หมายเหตุท้ายกฎหมาย ซึ่งมีปรากฏอยู่ในตอนท้ายของกฎหมายบันทึกเหตุผลของกฎหมายในราชกิจจานุเบกษาต่อท้ายพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนด หรือพระราชกฤษฎีกา ระบุเหตุผลไว้ท้ายกฎหมายชี้แจงว่าเหตุใดจึงออกกฎหมายฉบับนี้มาใช้บังคับ ตัวอย่างเช่น หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2510 มีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการขายยาซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนี้ยังมีการควบคุมกิจการเกี่ยวกับการผลิตยา ขายยา และนำหรือส่งยาเข้ามาในราชอาณาจักรตลอดจนการควบคุมให้มีเภสัชกรรับผิดชอบเกี่ยวกับการขายยาอันตราย และส่วนอื่น ๆ ที่ยังไม่รัดกุมและเหมาะสมแก่ภาวะการณ์ในปัจจุบัน จึงเป็นการสมควรที่จะปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการขายยา ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยและสวัสดิภาพของประชาชน เป็นต้น

3. การตีความกฎหมายอาญา เนื่องจากกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่มีสภาพบังคับซึ่งบัญญัติความผิดและกำหนดโทษไว้ดังนั้นหลักการตีความกฎหมายอาญาจึงต้องยึดหลักเกณฑ์พิเศษดังนี้ คือ 1) ต้องตีความโดยเคร่งครัด ดังสุภาษิตกฎหมายที่ว่า “ไม่มีกฎหมาย ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ” 2) จะตีความประมวลกฎหมายอาญาในทางขยายความให้เป็นการลงโทษหรือเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดหนักขึ้นไม่ได้ 3) ในกรณีเป็นที่สงสัย ศาลต้องตีความให้เป็นผลดีแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย

4. การตีความกฎหมายแพ่ง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นเป็นการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกัน ต้องตีความตามตัวอักษร โดยยึดความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานและให้พิจารณาถึงเจตนารมณ์ ของกฎหมายไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายในลักษณะที่เท่าเทียมกัน

5. การตีความกฎหมายมหาชน ในบรรดากฎหมายมหาชนไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครองเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน เป็นกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ของประชาชน หรือหากเป็นกฎหมายปกครองอาจเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคม เมื่อเกิดกรณีขัดแย้งระหว่างประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ส่วนตัว ต้องตีความไปในทางของส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าต้องตีความให้เอกชนเสียเปรียบตลอดเวลา ในกฎหมายมหาชนนั้นต้องพิจารณาให้เห็นถึงผลประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะกับผลประโยชน์ส่วนตัวที่ได้แย้งกันเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมที่สุด

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เป็นที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนในขณะเดียวกันจะมีองค์กรของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง คือสำนักงานประกันสังคมที่มีกองทุนประกันสังคมเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เก็บเงินสมทบจากรัฐบาล เงินสมทบของฝ่ายนายจ้าง และสมทบจากผู้ประกันตนหรือจาก

ลูกจ้าง ดังนั้นในการตีความตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 จึงควรตีความตามตัวอักษรโดยยึดความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน และให้พิจารณาถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายไปพร้อมกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

วิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นสำคัญ โดยค้นคว้ารวบรวมข้อมูล จากเอกสารชั้นต้น ได้แก่ ตัวบทกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติประกันสังคม มาตรา 79/1 กำหนด ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สัญญาจ้างแรงงาน พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 รวมถึงพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2558 เอกสารชั้นรอง ได้แก่ งานวิจัย หนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ต่างๆ ตลอดจนข้อมูลจากเอกสารออนไลน์ ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัย จากนั้นนำมาตีความเพื่อหาความหมาย โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามที่กำหนดในวัตถุประสงค์ โดยการพรรณนาความ

ผลการวิจัย

จากการระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ระบาดไปทั่วโลก ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 ประเทศต่างๆ ก็ได้กำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อควบคุมการระบาด เช่น ปิดประเทศ ปิดเมือง ระงับการเดินทางของประชาชน ให้ประชาชนอยู่ที่บ้าน หรือห้ามประชาชนออกนอกบ้าน ส่งผลกระทบถึงเศรษฐกิจการค้าการผลิตการส่งออก การเดินทางท่องเที่ยวที่ต้องหยุดชะงัก เกิดวิกฤติทางการเงินกระทบไปทั่วโลกเป็นวงกว้าง ในประเทศไทย ประชาชนก็ระมัดระวังป้องกันตนเองจากการอาจติดเชื้อ ไม่ออกนอกบ้าน ผู้ประกอบการเอกชนให้พนักงานบางส่วนทำงานอยู่ที่บ้าน สลับเวลาทำงาน ส่วนรัฐบาลจำเป็นต้องใช้มาตรการทางกฎหมาย ปิดร้านค้า ร้านอาหาร ศูนย์การค้า กิจกรรมที่มีประชาชนไปรวมตัวกันมาก ห้ามประชาชน ออกนอกบ้านในเวลาที่กำหนด ปิดหมู่บ้านปิดเมือง ปิดจังหวัด ปิดสนามบิน เพื่อระงับการแพร่ระบาด การระบาดของไวรัสโควิด-19 และ มาตรการป้องกันของรัฐมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน กระทบต่อเศรษฐกิจและภาคธุรกิจอย่างรุนแรง สถานประกอบการหลายแห่งต้องหยุดประกอบการ หลายแห่งเลิกกิจการ การประกอบกิจการประสบปัญหาไม่อาจเป็นไปตามปกติของธุรกิจได้เช่นเดิม การบริการประชาชนของภาครัฐก็ไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ ก่อให้เกิดวิกฤติทางการเงินแก่ภาคธุรกิจและประชาชนทั่วไป ถือได้ว่าการระบาดของโควิด-19 และ มาตรการการป้องกันการระบาดของรัฐบาลเป็นเหตุสุดวิสัย

การระบาดของไวรัสโควิด-19 และมาตรการป้องกันการระบาดของรัฐบาลก่อให้เกิดข้อขัดข้องต่อประชาชนในบางสาขาอาชีพคนที่อาจประกอบกิจการงานได้ตามปกติ รวมทั้งเกิดข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามข้อตกลง และมีการชะลอตัวหรือแม้กระทั่งการหยุดกิจการในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการภาคเอกชนจำนวนมากที่ไม่อาจปฏิบัติตามข้อผูกมัดต่อกู้สัญญา หรือภาระหน้าที่ตามกฎหมายได้ หรืออาจปฏิบัติได้ล่าช้ากว่าที่กำหนด

เมื่อพิจารณาเหตุการณ์ระบาดของของไวรัสโควิด-19 และผลกระทบโดยรอบแล้วเห็นได้ว่าข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นกับ ประชาชนและผู้ประกอบการดังกล่าวข้างต้น เป็นเหตุสุดวิสัย ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยว่าการที่ผู้ประกันตนไม่ได้ทำงานหรือนายจ้างไม่ให้งานเนื่องจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 เข้าข่ายเป็นเหตุสุดวิสัย ที่ผู้ประกันตนต้องได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานตามที่พระราชบัญญัติประกันสังคม มาตรา 79/1 กำหนด

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐบาลออกข้อกำหนดตามมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ดังนี้

ห้ามมิให้บุคคลออกนอกเคหสถาน (เคอร์ฟิว) ภายในระยะเวลาที่กำหนด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับยกเว้น

ห้ามมิให้มีการชุมนุมมั่วสุมกัน หรือกระทำการใดอันเป็นการยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย

ห้ามการเสนอข่าว หรือข้อความอันอาจทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือเจตนาบิดเบือนข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสถานการณ์ฉุกเฉิน

ห้ามการใช้เส้นทางคมนาคม หรือยานพาหนะ หรือกำหนดเงื่อนไขการใช้เส้นทางคมนาคมหรือการใช้ยานพาหนะ

ห้ามการใช้อาคาร หรือเข้าไปหรืออยู่ในสถานที่ใด ๆ

ให้อพยพประชาชนออกจากพื้นที่ที่กำหนดเพื่อความปลอดภัย

หากผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 18 ของพระราชกำหนดฉบับนี้

ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และแก้ไขเพิ่มเติม

ผู้ประกันตน มาตรา 33 ได้แก่ ลูกจ้างผู้ซึ่งทำงานให้กับนายจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป

มาตรา 79/1 “ในกรณีที่ผู้ประกันตนไม่ได้ทำงานเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัย หรือนายจ้างไม่ให้ทำงานเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัย ทำให้ไม่สามารถประกอบกิจการได้ เมื่อผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนและต้องอยู่ภายใต้ระยะเวลาห้าเดือนก่อนที่ผู้ประกันตนไม่ได้ทำงานให้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง”

การได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัยอันเกิดจากการระบาดของโรคติดต่ออันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ พ.ศ. 2563 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และมาตรา 79/1 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานได้ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“เหตุสุดวิสัย” หมายความว่ารวมถึง ภัยอันเกิดจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคติดต่ออันตรายอื่นตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อซึ่งมีผลกระทบต่อสาธารณสุข และถึงขนาดที่ผู้ประกันตนไม่สามารถทำงานได้หรือนายจ้างไม่สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติ

ข้อ 2 ให้ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัย มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนตามกฎกระทรวงนี้

ข้อ 3 ในกรณีมีเหตุสุดวิสัย และลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน ไม่ได้ทำงานหรือนายจ้างไม่ให้ทำงานเนื่องจากต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังการระบาดของโรคให้ลูกจ้างดังกล่าวซึ่งไม่ได้รับค่าจ้างมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน ในอัตราร้อยละ 62 ของค่าจ้างรายวัน โดยให้ได้รับตลอดระยะเวลาที่ผู้ประกันตนไม่ได้ทำงาน หรือนายจ้างไม่ให้ทำงานแต่ไม่เกิน 90 วัน มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2563 หรือตามระยะเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

ข้อ 4 ในกรณีมีเหตุสุดวิสัย ถึงขนาดที่นายจ้างต้องหยุดประกอบกิจการไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เป็นการชั่วคราว และลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานไม่สามารถทำงานได้และไม่ได้รับค่าจ้างในระหว่างนั้น ไม่ว่านายจ้างจะหยุดประกอบกิจการเองหรือหยุดประกอบกิจการตามคำสั่งของทางราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อหรือกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินก็ตาม ให้ลูกจ้างดังกล่าวซึ่งไม่ได้รับค่าจ้างมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน

ในอัตราร้อยละหกสิบสองของค่าจ้างรายวัน โดยให้ได้รับตลอดระยะเวลาที่นายจ้างหยุดประกอบกิจการ แต่ไม่เกิน 90 วัน ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2563 หรือตามระยะเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

ข้อ 5 การจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานตามข้อ 3 และข้อ 4 ให้จ่ายเป็นรายเดือนสำหรับเศษของเดือนให้คำนวณจ่ายเป็นรายวันและให้นำบทบัญญัติมาตรา 57 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 มาใช้บังคับแก่การคำนวณค่าจ้างรายวัน เพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานด้วยโดยอนุโลม

ข้อ 6 ให้สำนักงานงดการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัยแก่ผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนเมื่อ

(1) ผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนลาออกจากงานหรือถูกเลิกจ้าง โดยให้สิ้นสุดการรับประโยชน์ทดแทนตั้งแต่วันที่ผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนได้ลาออกจากงานหรือถูกเลิกจ้าง

(2) ผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนได้สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างเนื่องจากสัญญาจ้างได้สิ้นสุดลงโดยให้สิ้นสุดการรับประโยชน์ทดแทนตั้งแต่วันที่สัญญาจ้างแรงงานได้สิ้นสุดลง

ข้อ 7 ให้นายจ้างออกหนังสือรับรองการขอรับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัย ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการตามหนังสือรับรองที่แนบท้ายกฎกระทรวงนี้

การออกหนังสือรับรองตามวรรคหนึ่ง นายจ้างอาจจัดทำในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และส่งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ แต่ต้องเก็บข้อมูลจรรยาบรรณทางคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งได้ประกาศไว้ เมื่อ วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2563

พรบ.ประกันสังคม แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 มาตรา 57 “การคำนวณค่าจ้างรายวันในการจ่ายเงินทดแทนการขาดรายได้ให้แก่ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ให้คำนวณโดยนำค่าจ้างที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบสูงสุดสามเดือนภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนเดือนที่มีสิทธิมารวมกันเป็นฐานในการคำนวณแล้วหารด้วยเก้าสิบ ในกรณีที่ผู้ประกันตนมีค่าจ้างไม่ครบสามเดือนให้คำนวณจากค่าจ้างเฉลี่ยเป็นรายวัน”

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบกฎหมายที่มีบทบัญญัติของเหตุสุดวิสัยประกอบคำพิพากษาศาลฎีกา

มาตรา	หลักกฎหมาย	คำพิพากษาศาลฎีกา/แนวคิด
มาตรา 8 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	คำว่า “เหตุสุดวิสัย” หมายความว่า เหตุใดๆ อันจะเกิดขึ้นก็ดี จะให้ผลพิบัติก็ดี เป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประสบหรือใกล้จะต้องประสบเหตุนั้นจะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1194/2531 สะพานถูกน้ำพัดพังทำให้โจทก์ไม่สามารถจะทำการขนส่งสัมภาระและอุปกรณ์การก่อสร้างเป็นเหตุให้งานเสร็จล่าช้า นั้น เห็นว่า การที่น้ำป่าพัดสะพานพังถือว่า เป็นเหตุสุดวิสัย แต่น้ำขึ้นสูงท่วมตามฤดูกาลไม่ใช่เหตุสุดวิสัย
มาตรา 291 ประมวลกฎหมาย	ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1503/2514 ผู้ตายวิ่งไล่เล่นท้ายรถยนต์โดยสารอยู่ทางรถจำเลยเป็นระยะ 1

อาญา		วานัน เป็นระยะกระชั้นชิด รถจำเลยจึงชนผู้ตาย ถึงแก่ความตาย แม้ว่าจุดที่ผู้ตายถูกรถชนผู้ตายจะอยู่พ้นถึงกลางถนนไปเล็กน้อยก็ถือว่า การที่จำเลยขับรถชนผู้ตายเป็นเหตุสุดวิสัย ไม่อาจป้องกันได้ จำเลยไม่มีความผิดตามมาตรา 291
มาตรา 10 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	“ถ้าไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณา ในศาลชั้นต้นที่มีเขตศาลเหนือคดีนั้นได้โดยเหตุสุดวิสัย คู่ความฝ่ายที่เสียหายหรืออาจเสียหายเพราะการนั้น จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้อง ต่อศาลชั้นต้นซึ่งตนมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลในขณะนั้นก็ได้ และให้ศาลนั้นมีอำนาจทำคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่เห็นควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม	คำพิพากษาฎีกาที่ 296/2536 ฝนตกหนัก การจราจรติดขัด ติดต่อกันเหตุให้ศาลทราบแล้ว เป็นพฤติการณ์พิเศษ ถือเป็นเหตุสุดวิสัย
มาตรา 23 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	“เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพราะให้ศาลมีอำนาจที่จะออกคำสั่งขยาย หรือย่นระยะเวลาตามที่กำหนด ไว้ในประมวลกฎหมายนี้ หรือตามที่ศาลได้กำหนดไว้หรือระยะเวลาที่เกี่ยวข้องวิธีพิจารณาความแพ่ง อันกำหนดไว้ในกฎหมายอื่น เพื่อให้ดำเนินหรือมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ก่อนสิ้นระยะเวลานั้น แต่การขยายหรือย่นเวลาเช่นว่านี้ให้พึงทำได้ต่อเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ และศาลได้มีคำสั่งหรือคู่ความมีคำขอขึ้นมาก่อนสิ้นระยะเวลานั้น เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย”	คำพิพากษาฎีกาที่ 1722/2545 ขอยายเวลายื่นอุทธรณ์ แต่ศาลมีคำสั่งในวันที่ยื่นขอยายยื่นความบกพร่องของศาลเอง และถือเป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจยื่น ขอยายเวลาครั้งที่ 2 ได้
มาตรา 193 วรรคหนึ่ง ป.วิ.อ. ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 23 ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 15	“คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แล้วแต่จะถูกห้ามอุทธรณ์โดยประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น” “วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายนี้มีบัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้”	คำพิพากษาฎีกาที่ 8658/2548 ทนายจำเลยยื่นข้ออ้างว่า บอกล่าของเจ้าพนักงานศาลและทนายคนเดิมว่า ศาลชั้นต้นอนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ได้ถึงวันที่ 20 มกราคม 2547 และทนายจำเลยต้องว่าความทุกวันไม่สามารถมาดูคำสั่งศาลด้วยตนเองได้ ถือเป็นความบกพร่องของทนายจำเลยเอง กรณีจึงมีเหตุสุดวิสัย
มาตรา 75 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533	ผู้ประกันตนไม่ได้ทำงานเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัยหรือนายจ้างไม่ให้ทำงานเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัย ให้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน ตามเงื่อนไขหลักเกณฑ์ที่กำหนด	คำพิพากษาฎีกาที่ 8509/2559 โจทก์ต้องสั่งซื้อสินค้าจากบริษัทอื่นเพื่อนำมาประกอบการผลิต เครื่องเสียงดีรยอนด์ประสมน้ำท่วมจนไม่สามารถประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนนำส่งแก่โจทก์ได้ ซึ่งเป็นเหตุที่มีผลกระทบโดยตรงต่อวิถีอุตสาหกรรมธุรกิจในการกิจการของโจทก์ ถือว่าโจทก์มีความจำเป็นที่ไม่สามารถประกอบกิจการได้เป็นเหตุสุดวิสัยต้องหยุดกิจการบางส่วนเป็นการชั่วคราวตาม พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 75
มาตรา	หลักกฎหมาย	แรงงาน พ.ศ.2541 มาตรา 75
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และมาตรา 79/1	“เหตุสุดวิสัย” หมายความว่า ความรวมถึงภัยอันเกิดจากการระบาดของโรคติดต่อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคติดต่ออันตรายอื่นตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อซึ่งมีผลกระทบต่อสาธารณสุข และถึงขนาดที่ผู้ประกันตนไม่สามารถทำงานได้หรือนายจ้างไม่สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติ	การระบาดของโควิด-19 และมาตรการการป้องกันการระบาดของรัฐบาลเป็นเหตุสุดวิสัย

จากตารางที่ 1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 8 ได้ให้คำนิยามของเหตุสุดวิสัย หมายความว่า เหตุใดๆ อันจะเกิดขึ้นก็ดี จะให้ผลพิบัติก็ดี เป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประสบหรือใกล้จะต้องประสบเหตุนั้นจะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น และมีคำพิพากษาฎีกาที่ 1194/2531 วินิจฉัยว่าสะพานถูกน้ำพัดพังทำให้โจทก์ไม่สามารถจะทำ

การขนส่งสัมภาระและอุปกรณ์การก่อสร้างเป็นเหตุให้งานเสร็จล่าช้าขึ้น เห็นว่า การที่น้ำป่าพัดสะพานพังถล่มได้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัยที่ทำให้โจทก์ไม่สามารถจะทำการขนส่งสัมภาระและอุปกรณ์ได้ทันเวลาที่กำหนด โจทก์ไม่ต้องรับผิดชอบส่งมอบงานล่าช้า และเบี้ยปรับตามสัญญา ตามประมวลกฎหมายอาญาสัญญา มาตรา 291 ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท การกระทำโดยประมาทได้แก่ การทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ ตามมาตรา 59 วรรคสี่ประมวลกฎหมายอาญา ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 1503/2514 วินิจฉัยว่าการที่ผู้ตายวิ่งไล่พันท้ายรถยนต์โดยสารอยู่ห่างรถจําเลยเป็นระยะ 1 วานนั้น เป็นระยะกระชั้นชิด จึงชนผู้ตายถึงแก่ความตาย ถือได้ว่าการที่จําเลยขับรถชนผู้ตายเป็นเหตุสุดวิสัย ไม่อาจป้องกันได้ จําเลยไม่มีความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามมาตรา 291 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 10 กรณีถ้าไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณา ในศาลชั้นต้นที่มีเขตศาลเหนือคดีนั้นได้โดยเหตุสุดวิสัย คู่ความฝ่ายที่เสียหายหรืออาจเสียหายเพราะการนั้น จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้อง ต่อศาลชั้นต้นซึ่งตนมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลในขณะนั้นก็ได้ โดยมีคำพิพากษาฎีกาที่ 296/2536 วินิจฉัยว่า ฝนตกหนัก การจราจรติดขัด ทางฝ่ายคู่ความที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล ไม่สามารถมาศาลได้ทันเวลาได้มีการติดต่อแจ้งเหตุให้ศาลทราบแล้วเป็นพฤติการณ์พิเศษ ถือเป็นเหตุสุดวิสัย ดังนั้นคู่ความเช่นว่านั้นสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อศาลต่อไปได้ เพราะไม่ทำให้คดีนั้นเสียไป

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 23 เป็นกรณีที่ศาลมีอำนาจที่จะออกคำสั่งขยาย หรือ ย่นระยะเวลาตามที่กำหนด ไว้ในประมวลกฎหมาย แต่การขยายหรือย่นเวลาเช่นว่านี้ให้พึงทำได้ต่อเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ และศาลได้มีคำสั่งหรือคู่ความมีคำขอขึ้นมาก่อนสิ้นระยะเวลานั้น เว้นแต่ในกรณีที่มิเหตุสุดวิสัย โดยมีคำพิพากษาฎีกาที่ 1722/2545 วินิจฉัยว่าขอขยายเวลายื่นอุทธรณ์ แต่ศาลมิได้สั่งในวันที่ยื่นขอขยายเป็นความบกพร่องของศาลเอง และถือเป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจยื่นอุทธรณ์ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 วรรคหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 23 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์วันแต่จะถูกห้ามอุทธรณ์โดยประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น โดยมีคำพิพากษาฎีกาที่ 8658/2548 วินิจฉัยว่า การที่ทนายจําเลยเชื่อคำบอกเล่าของเจ้าพนักงานศาลและทนายคนเดิมว่าศาลชั้นต้นอนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ได้จนถึงวันที่ 20 มกราคม 2547 และทนายจําเลยต้องว่าความทุกวันไม่สามารถมาดูแลคดีศาลด้วยตนเองได้ ถือเป็นความบกพร่องของทนายจําเลยเอง กรณีจึงมิใช่เหตุสุดวิสัยศาลไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์คดีก็เป็นอันตกไป

ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 75 ผู้ประกันตนไม่ได้ทำงานเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัยหรือนายจ้างไม่ให้งานเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัย ให้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน ตามเงื่อนไขหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีพิพากษาฎีกาที่ 8509/2559 วินิจฉัยว่าโจทก์ต้องสั่งซื้อสินค้าจากบริษัทอื่นเพื่อนำมาประกอบการผลิตเครื่องเสียงติดรถยนต์ประสบน้ำท่วมจนไม่สามารถประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนนำส่งแก่โจทก์ได้ ซึ่งเป็นเหตุที่มีผลกระทบโดยตรงต่อวิถีทางเศรษฐกิจในกิจการของโจทก์ ถือว่าโจทก์มีความจำเป็นที่ไม่สามารถประกอบกิจการได้เป็นเหตุสุดวิสัยต้องหยุดกิจการบางส่วนเป็นการชั่วคราวตาม พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 75 ส่วนในประเด็นของเหตุการณ์แพร่ระบาดของโรค โควิด-19 (COVID-19) ส่วนราชการได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และมาตรา 79/1 ให้นิยามศัพท์ เหตุสุดวิสัย หมายความว่ารวมถึง ภัยอันเกิดจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคติดต่ออันตรายอื่นตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อซึ่งมีผลกระทบต่อสาธารณสุข และ

ถึงขนาดที่ผู้ประกันตนไม่สามารถทำงานได้หรือนายจ้างไม่สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกามีคำวินิจฉัยว่าชี้ขาดว่า การระบาดของโควิด-19 และมาตรการการป้องกันการระบาดของรัฐบาลเป็นเหตุสุดวิสัย

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ผลทางกฎหมายที่คู่ความที่เกี่ยวข้องได้รับเนื่องจากเหตุสุดวิสัย

คำพิพากษา ฎีกา	ข้อเท็จจริง	เหตุแห่งข้อหา	เหตุ สุดวิสัย	ผลทางกฎหมาย
119/2531	สัญญาจ้างก่อสร้างมีกำหนด ระยะเวลาสิ้นสุด	น้ำป่าพัดสะพานพังไม่สามารถขน วัสดุเพื่อนำไปก่อสร้างให้ทันภายใน กำหนด	/	ขยายเวลาในการส่งมอบงาน ออกไปได้ 10 วัน ตาม ระยะเวลาที่สะพานพังจนถึง วันที่สามารถขนอุปกรณ์ได้
119/2531	สัญญาจ้างก่อสร้างมีกำหนด ระยะเวลาสิ้นสุด	น้ำท่วมสูงตามฤดูกาล	-	ต้องรับผิดชอบตามสัญญา
296/2536	ทนายโจทก์มายื่นคำแก้ฎีกาและคำ คัดค้าน การขอทุเลาการบังคับเข้าไป 10 นาที	ฝนตก การจราจรติดขัด ได้ติดต่อ แจ้งให้ศาลทราบ	/	ศาลเห็นควรอนุญาตให้รับคำแก้ ฎีกาและคำคัดค้านการขอทุเลา การบังคับของโจทก์
1722/2554	ทนายความขอขยายเวลายื่นอุทธรณ์ แต่ศาลมิได้สั่งในวันที่ยื่นขอขยาย เป็น	ศาลมิได้สั่งในวันที่ยื่นขอขยายเป็น ความบกพร่องของศาลเอง	/	ขอขยายเวลาครั้งที่ 2 ได้
8658/2548	การยื่นอุทธรณ์ในคดีอาญา	ทนายจำเลยยื่นข้อกล่าวหาของเจ้า พนักงานศาลและทนายคนเดิมว่า ศาลชั้นต้นอนุญาตให้ขยาย ระยะเวลายื่นอุทธรณ์ได้จนถึงวันที่ 20 มกราคม 2547 และทนาย จำเลยต้องว่าความทุกวันไม่ สามารถมาดูคำสั่งศาลด้วยตนเอง	-	ถือเป็นความบกพร่องของทนาย จำเลยเอง ศาลไม่รับอุทธรณ์
คำพิพากษา ฎีกา	ข้อเท็จจริง	เหตุแห่งข้อหา	เหตุ วิสัย	ผลความรับผิดชอบทาง กฎหมาย
8509/2559	นายจ้างหยุดกิจการเฉพาะบางส่วน	ด้วยสาเหตุโรงงานผลิตชิ้นส่วนที่ โจทก์สั่งซื้อเพื่อประกอบการผลิต เครื่องเสียงดีทรอยนต์ประสบ อุทกภัยเป็นเหตุที่มีผลกระทบ โดยตรงต่อวิถีทางเศรษฐกิจใน กิจการของโจทก์ ถือว่าโจทก์มี ความจำเป็นที่ไม่สามารถประกอบ กิจการได้ ต้องหยุดกิจการบางส่วน เป็นการชั่วคราว	/	นายจ้างมีเหตุต้องหยุดกิจการ บางส่วนเป็นการชั่วคราว ได้ ถูกจ้างได้รับค่าจ้างไม่น้อยกว่า ร้อยละ 75 ของค่าจ้างในวัน ทำงานที่ลูกจ้างได้รับก่อน นายจ้างหยุดกิจการตลอด ระยะเวลาที่นายจ้างไม่ได้ให้ ลูกจ้างทำงาน
โควิด-19	นายจ้างไม่ให้ลูกจ้างทำงานเนื่องจาก ต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังการระบาด ของโรค	การระบาดของโควิด-19 และ มาตรการการป้องกันการระบาด ของรัฐบาลเพื่อป้องกันการ แพร่กระจายของเชื้อโควิด-19 รัฐบาลใช้มาตรการทางกฎหมาย ปิดร้านค้า สถานประกอบการ	/	ผู้ประกันตนที่มีสิทธิได้รับ ประโยชน์ทดแทนในกรณี ว่างงาน ไม่ได้ทำงานหรือ นายจ้างไม่ให้ทำงานเนื่องจาก ต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังการ ระบาดของโรคให้ลูกจ้าง ดังกล่าวซึ่งไม่ได้รับค่าจ้างมีสิทธิ ได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณี ว่างงาน ในอัตราร้อยละ 62 ของค่าจ้างรายวัน โดยให้ได้รับ

				ตลอดระยะเวลาที่ผู้ประกันตน ไม่ได้ทำงาน หรือนายจ้างไม่ให้ ทำงานแต่ไม่เกิน 90 วัน
--	--	--	--	---

จากตารางที่ 2 กรณีเหตุสุดวิสัยตามคำพิพากษาฎีกาที่ 119/2531 เป็นข้อพิพาทที่มีคู่กรณี คือ โจทก์จำเลยตามสัญญา เมื่อศาลมีคำวินิจฉัยว่าเป็นเหตุสุดวิสัยคู่สัญญาฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบได้ประโยชน์ทำให้เวลาในการส่งมอบงานขยายออกไปได้ 10 วัน ตามระยะเวลาที่สะพานพังจนถึงวันที่สามารถขนอุปกรณ์ได้ คำพิพากษาฎีกาที่ 296/2536 เป็นข้อพิพาทที่มีคู่กรณี คือระหว่างศาลกับนายโจทก์เมื่อศาลมีคำวินิจฉัยว่าเป็นเหตุสุดวิสัยศาล คู่ความฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบได้ประโยชน์ที่ศาลเห็นควรอนุญาตให้รับค่าแก้ฎีกาและค่าคัดค้านการขอทุเลาการบังคับของโจทก์ ทำให้คดีสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้ คำพิพากษาฎีกาที่ 1722/2554 เป็นข้อพิพาทที่มีคู่กรณี คือระหว่างศาลกับนายจำเลยเมื่อศาลมีคำวินิจฉัยว่าเป็นเหตุสุดวิสัยคู่สัญญาฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบได้ประโยชน์ทำให้สามารถขอขยายเวลายื่นอุทธรณ์ครั้งที่ 2 ได้ คำพิพากษาฎีกาที่ 8658/2548 เป็นข้อพิพาทที่มีคู่กรณี คือระหว่างศาลกับนายจำเลยเมื่อศาลมีคำวินิจฉัยว่าไม่เป็นเหตุสุดวิสัยคู่สัญญาฝ่ายนั้นต้องรับผิดชอบทำให้ไม่สามารถขยายระยะเวลาขึ้นอุทธรณ์ได้ คดีสิ้นสุดลงคำพิพากษาฎีกาที่ 8509/2559 เป็นข้อพิพาทที่มีคู่กรณี เมื่อศาลมีคำวินิจฉัยว่าเป็นเหตุสุดวิสัยคู่สัญญาฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบได้ประโยชน์ถือว่าโจทก์มีความจำเป็นที่ไม่สามารถประกอบกิจการได้ ต้องหยุดกิจการบางส่วนเป็นการชั่วคราวได้

กรณีเหตุสุดวิสัยที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเรื่องที่มีคู่กรณีนำประเด็นขึ้นสู่ศาลฎีกาเพื่อให้ศาลวินิจฉัยและให้คดีเป็นที่ยุติที่ศาลสูงสุดและเมื่อศาลมีคำวินิจฉัยว่าเป็นเหตุสุดวิสัยคู่สัญญาฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบได้ประโยชน์ แต่สำหรับเหตุสุดวิสัยกรณีโควิด-19 เป็นกรณีที่นายจ้างไม่ให้ลูกจ้างทำงานเนื่องจากต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังการระบาดของโรคนั้นไม่มีคู่กรณีที่น่าประเด็นไปสู่ศาลเพื่อวินิจฉัย แต่เป็นมาตรการการป้องกันการระบาดของรัฐบาลเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโควิด-19 รัฐบาลใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกันตนหรือลูกจ้างมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์ทดแทนจากสำนักงานประกันสังคม ในกรณีว่างงาน ไม่ได้ทำงานหรือนายจ้างไม่ให้ทำงานเนื่องจากต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังการระบาดของโรคให้ลูกจ้างเป็นการได้รับประโยชน์โดยมิต้องมีคู่พิพาทหรือคู่กรณีนำคดีขึ้นสู่ศาล ลูกจ้างหรือผู้ประกันตนได้รับประโยชน์จากเหตุสุดวิสัยต้องเข้าเงื่อนไขดังนี้ 1) ลูกจ้างผู้ประกันตนไม่ได้ทำงานหรือนายจ้างไม่ให้ทำงานเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัยไม่สามารถประกอบกิจการได้ 2) เมื่อลูกจ้างผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนและภายในห้าเดือนก่อนผู้ประกันตนไม่ได้ทำงาน 3) ลูกจ้างผู้ประกันตนไม่ได้ทำงานเนื่องจากต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังโรคระบาด 4) ลูกจ้างผู้ประกันตนไม่ได้รับค่าจ้าง 5) ลูกจ้างผู้ประกันตนได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานในอัตราร้อยละ 62 ของค่าจ้างรายวันแต่ไม่เกิน 90 วัน 6) มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 13 สิงหาคม 2563 หรือตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

บทสรุป

กรณีของเหตุสุดวิสัย ตามแนวการตัดสินตามคำพิพากษาทั้งในกฎหมายสาระบัญญัติและวิธีสบัญญัติ เป็นไปเพื่อเป็นคุณประโยชน์ต่อบุคคล คู่กรณีที่ได้รับผลกระทบหรือผู้ที่ได้รับความเสียหายจากภาวะที่ไม่อาจจะป้องกันได้ ไม่ว่าเหตุอันจะเกิดขึ้นจากภัยตามธรรมชาติและหากเหตุสุดวิสัยที่เกิดขึ้นโดยมนุษย์ เป็นเหตุการณ์ที่ไม่อาจป้องกันได้ แม้บุคคลนั้นจะได้ใช้ระมัดระวังตามสมควรจากภาวะเช่นนั้นแล้วก็ตาม เมื่อศาลได้วินิจฉัยแล้วว่าเป็นเหตุสุดวิสัยตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นๆ คู่กรณีที่ได้รับผลกระทบจะได้รับประโยชน์ในกรณีของเหตุสุดวิสัยในทางทางกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทำให้ไม่ต้องรับผิดชอบในเหตุแห่งนิติสัมพันธ์ที่ไม่อาจ

ปฏิบัติได้ ในทางกฎหมายวิธีสบัญญัติเมื่อศาลได้พิจารณาวินิจฉัยถึงที่สุดแล้วว่าเป็นเหตุสุดวิสัย ทำให้คู่กรณีสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้ไม่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาดไป

สำหรับเหตุสุดวิสัยกรณีเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) เป็นเหตุที่เกิดจากธรรมชาติ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง ส่งผลกระทบต่อผู้คนทั่วโลกซึ่งผลของผู้ที่ติดเชื้อส่วนใหญ่จะเสียชีวิต พิจารณา ปัจจุบันมีคนตายมากกว่าหนึ่งล้านคนทั่วโลก สำหรับเหตุสุดวิสัยกรณีกรณีเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19 ส่วนผู้ที่ได้รับประโยชน์คือผู้ประกอบการหรือลูกจ้างมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์ได้รับค่าทดแทนจากกองทุนประกันสังคม ในกรณีว่างงานไม่ได้ทำงานหรือนายจ้างไม่ให้งานเนื่องจากต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังการระบาดของโรค จากกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้ 1) เกิดโรคระบาดติดต่อร้ายแรงเกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ 2) มีผู้ติดเชื้อเป็นจำนวนมาก 3) รัฐบาลประกาศภาวะฉุกเฉิน 3) ลูกจ้างผู้ประกอบการ ไม่ได้ทำงานหรือนายจ้างไม่ให้งานเนื่องจากต้องกักตัวหรือเฝ้าระวังการระบาดของโรค 4) ลูกจ้างผู้ประกอบการได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานในอัตราร้อยละ 62 ของค่าจ้างรายวันแต่ไม่เกิน 90 วัน 5) มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 13 สิงหาคม 2563 หรือตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

การได้รับค่าทดแทนของลูกจ้างเป็นหลักประกันการดำรงชีพของลูกจ้างที่มีรายได้จากการทำงานให้กับนายจ้างเมื่อไม่ได้ทำงานจึงไม่ได้รับค่าจ้างโดยมิใช่เป็นความผิดของฝ่ายใดหากแต่เป็นกรณีของเหตุสุดวิสัย ดังนั้น เพื่อสร้างความเป็นธรรมและความสงบสุขในสังคม รัฐจึงต้องมีมาตรการทางกฎหมาย การจ่ายเงินทดแทนให้ลูกจ้างแม้ลูกจ้างจะไม่ได้ทำงานให้กับนายจ้าง โดยมีสำนักงานประกันสังคมที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง โดยไม่มีคู่ความนำคดีขึ้นสู่ศาล ไม่ผ่านกระบวนการพิจารณาของศาลตามลำดับชั้นศาล ทั้งนี้เพื่อการสร้างความเป็นธรรม สร้างความสงบสุขในสังคม เพื่อเป็นการถนอมแรงงานและการดูแลคุณภาพชีวิตของลูกจ้างผู้ประกอบการ นอกจากนี้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ขับเคลื่อนไปมีการหมุนเวียนทางการเงิน เป็นการส่งเสริมเสถียรภาพทางการเมือง บ้านเมืองสงบสุข ระบบการเมือง การปกครองเป็นไปอย่างสมดุล ต่างชาติมีความมั่นใจในการลงทุน รวมทั้งยังเป็นการการดำรงศักดิ์ศรีในสังคมระหว่างประเทศในการสร้างสวัสดิการที่ดีในสังคมผู้ใช้แรงงานซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มคนที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศ

References

- Leelapatana, R. (2012). *Introduction to Law*. Bangkok : Winyuchon.
- Posakabutra, N., Sunthornpan, P. (2005). *Principles of Private Law*. Bangkok: Faculty of Law, Ramkhamhaeng University.
- Royal Institute. (2011). *Dictionary of the Royal Institute B.E. 2554*. 2nd Edition. Bangkok: Nanmeebooks Publication. (in Thai).
- Ruyaporn, T. (2012). *Civil and Commercial Code*. Bangkok: PimaksornPublishing.
- Saengtien, B. (2007). *Business Law*. Bangkok: WITTHAYAPHAT Co.,Ltd.
- Social Security Office. (2019). *Social Security Guide*. Nonthaburi: Central office for Information.
- Supreme Court of Thailand. (2020). *Judgments, Order Motion, Supreme Court judgments*. Accessed July 27, 2020. From <http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/search.jsp>

